Rok II. Tarnowskie Góry, dnia 22. kwietnia 1931 r. Nr. 24.

NOWINY

Pismo poświęcone sprawom lokalnym.

TYGODNIK
na Powiat
Tarn. Góry, Lubliniec
oraz Gminy
Szarlej i W. Piekary.
:-: Cena numeru 20 groszy. :-:

Wychodzi w każdą środę i sobotę
Przedpłata miesięczna z dostawą do domu wynosi 1,50 złoty.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Tarnowskie Góry, Rynek 13. -:- Telefon nr. 1034.

REKLAMY:
0,20 złoty za 1 łamowy wiersz mm
OGŁOSZENIA według umowy.

O szkołę polską.

Obecnie odbywają się na całym terenie Wojew. Śl. wpisy do szkół powszechnych polskich i do szkół mniejszościowych. Jest to niezwykle ważne zagadnienie którym nasza prasa i wogóle wszelkie miarodajne czynniki powinne zająć się jak najintenzywniej i jaknajenergiczniej. Z takiem bowiem postępowaniem spotykamy się na każdym kroku po stronie opolskiej.

Dla wyjaśnienia podać chcielibyśmy nasamprzód stosunek szkół mniejszościowych w obu częściach Górnego Śląska. Na Śląsku Opolskim mamy około 28 szkół mniejszościowych. Na polskiej części Górnego Śląska natomiast istnieje blisko 200 szkół mniejszościowych niemieckich. Mimo to naczelna organizacja niemiecka na terenie polskim tak zw. „Volksbund" ciągle uskarża się na forum instancyj międzynarodowych na ucisk szkolnictwa niemieckiego na polskiej części Górnego Śląska. Zażalenia te zwykle trafiają do przekonania menerów Ligi Narodów, co jednak nie jest już winą ani naszej dyplomacji, ani też polskich sfer urzędowych. Takie same żale rok rocznie skierowane są do Ligi Narodów przez Związek Polaków w Niemczech, który zupełnie słusznie i na podstawie najrealniejszych zestawień statystycznych domaga się więcej sprawiedliwości wobec mniejszości polskiej w Niemczech. To jednak wszystko nie pociąga za sobą żadnych skutków i mniejszościowe szkoły polskie w Niemczech nadal i bez skrupułów traktowane są po macoszemu,

Z powyższego widzimy najwyraźniej, że w obecnym czasie starać musimy się wszelkiemi legalnemi sposobami, aby jaknajwięcej dzieci odciągnąć od szkół mniejszościowych u nas. Należałoby zastosować wśród naszych organizacyj i stowarzyszeń kulturalnooświatowych jak również politycznych i gospodarczych jaknajszerszą propagandę za szkołą polską. Bowiem w przeciwnym razie, kiedy po ukończeniu zapisów okaże się ile dzieci poszło do szkół niemieckich, wroga nam propaganda niemiecka skwapliwie skorzysta z okazji i znowu rozpocznie się fala protestów, artykułów protestujących, wieców i t. p. imprez antypolskich. Dowie się o tem również zagranica i wtedy to znowu Polska będzie tym krajem, gdzie „mniejszości narodowe gnębione są po azjatycku".

Wkrótce zastanowić wypadnie nam się z jakich powodów tak liczną frekwencją cieszą się szkoły mniejszościowe na polskim Śląsku. Wpływa na to przedewszystkiem doskonała i nadzwyczaj umiejętna propaganda organizacyj niemieckich. W dalszym ciągu nadmienić tu należy ciężki kryzys gospodarczy u nas, zręcznie wyzyskiwany do celów agitacyjnych przez Niemców. Najgłówniejszym jednak powodem takiego stanu rzeczy jest fakt, że nasze czynniki miarodajne za mało intenzywnie starają się o uświadomienie szerokich warstw ludu śląskiego. Z wyników zapisów z ostatnich lat dowiedzieliśmy się, że 90 proc. wpisanych do niemieckich szkół mniejszościowych dzieci jest pochodzenia robotniczego. Są to elementy niezorganizowane w żadnych stowarzyszeniach polskich, żyjące zdala od naszego życia kulturalnego. Do tych więc ludzi musimy udać się, oświecić ich, powiedzieć im jakie to „zyski" dzieci będą miały w przyszłości z niemieckich szkół mniejszościowych. Będą żyły w Polsce, polskiemi będą obywatelami, ale języka i kultury polskiej znać nie będą, Zabraknie im możności wysłowienia się odpowiedniego przed urzędami, i zawsze skazani będą na obcą pomoc np. przy pisaniu jakichś listów, podań i t. d. Niemiecka szkoła mniejszościowa nie może dać dziecku polskiego pochodzenia — bo o takich dzieciach jest tu mowa — tego wykształcenia, jakie koniecznie potrzebne będzie mu w przyszłej drodze życiowej. Dziecko takie nigdy nie będzie umiało dobrze pisać, czytać i mówić po niemiecku, bo do tego potrzeba nie kilkoletniej szkoły ludowej ale kilkunastoletnich studjów praktycznych. A przecież większa część dzieci uczęszczających do szkół mniejszościowych w domu, na ulicy a nawet właśnie w tej szkole posługuje się językiem polskim.

Dziecko, które ukończyło szkołę mniejszościową, nigdy nie znajdzie w późniejszym życiu oparcia czy to u władz czy też instytucyj polskich gdzie z konieczności starać będzie musiało się o pracę, o byt.

Wobec tego kardynalnym hasłem wszystkich rodziców, wysyłających w bieżącym roku swoje dzieci do szkół powinno stać się zdanie. „Tylko w polskiej szkole, polskie powinno znaleźć się dziecko, bo tylko polska szkoła da mu maksymum wykształcenia, potrzebnego każdemu na drogę ciężkiego obecnie życia.

J. H.

Niemcy wydalają Górnoślązaków pochodzących z polskiego Górnego Śląska.

W naszej Redakcji leży ciekawy dokument w oryginale, mocą którego prezydent policji wrocławskiej wydala pewną obywatelkę tarnogórską, zatrudnioną już przeszło 10 lat we Wrocławiu. Zmuszona została do opuszczenia Rzeszy Niemieckiej do dnia 15 kwietnia br. Jako powód podaje prezydent policji jak zwykle bardzo krótko „Aus volkswirtschaftlichen Gründen". Nie jest to pojedyńczy wypadek wydalania Górnoślązaków, pochodzących z polskiej części Górnego Śląska a zatrudnionych po stronie niemieckiej, przez osławionego prezydenta policji wrocławskiej. Znane są też podobne wypadki z Gliwic i Bytomia. Rzeczą zrozumiałą że w obecnym kryzysie gospodarczym dążeniem każdego rządu jest posiadać jaknajmniejszą ilość bezrobotnych; to też z tych względów wydala się stamtąd naszych ludzi, aby stanowiska ich zajęte zostały przez czysto-rasowych Niemców. Niczby nie było dziwnego gdyby osoby wydalone trudniły się w pewnym kierunku polityką antypaństwową itp. wówczas powód wydalenia mógłby być uzasadniony. W tym wypadku jednak chodzi o zupełnie niewinną kobietę, która jak już powyżej wspomniano, prawie że całe 10 lat była zatrudniona w Wrocławiu, i żadną polityką się nie zajmowała. O co się Niemcom w danym wypadku rozchodzi, jest nam zupełnie jasne. Od czasu utraty części Górnego Śląska dokładają Niemcy wszelkich starań, aby tę uratowaną częśc Górnego Śląska, która przecież, jak każdemu wiadomo, nosi charakter czysto polski, jaknajprędzej i na dobrze zgermanizować. To też wszystkie majątki na pograniczu stopniowo zostały i pozostałe jeszcze nadal będą rozparcelowane. Rozparcelowane części gospodarcze przechodzą jedynie do rąk protestanckich Brandenburczyków nawet Bawarczyków, byle tylko nie jakiegoś Ślązaka. Nie chcą bowiem dożyć drugiego fijaska, jakie miało dla nich miejsce w r. 1921. Niemcy obecne silnie lud śląski germanizują. Aczkolwiek się dużo nauczyli w tym kierunku od słynnego Bismarka, to obecne sfery rządowe w Niemczech jeszcze dalej się posuwają i w sposób gwałtowny przeprowadzają systematycznie germanizację, pozostawionej im części Górnego Śląska. Byleby to z czasem ponownie na ich szkodę nie wyszło. Znani są nam bracia po tamtej stronie; aczkolwiek duch polski po części osłabł, to każdego możemy zapewnić, że stało się to jedynie na zewnątrz. Śląskiego ludu polskiego wytępić nie zdołają Niemcy nawet za drugie 600 lat.

Wracając do sprawy wydalenia Ślązaków z terytorjum niemieckiego, nieodzownie musimy się pytać co nasze polskie władze na to? Czy nie powinne w ten sam sposób postępować? W iluż to wypadkach nasze władze miały dobitne i uzasadnione powody niejednokrotnie wydalić z polskiej części Górnego Śląska tego lub owego Niemca? Nie potrzebujemy sięgać poza obręb tarnogórski; przecież w samem naszem mieście Niemcy mają taką swobodę, którejby nigdy nie doznali nawet w ich własnym kraju. Postępują poniekąd bezczelnie, prowokując swem zachowaniem Polaków. Osoby pokroju antypaństwowego, których naliczyć możemy na kilka dziesiątek, dawno już należało wydalić, a w niektórych wypadkach kilku poprzednio pozamykać za kraty więzienne za ich prowokacyjne występy w „tolerancyjnej" Polsce. Miejmy nadzieję, że władze nasze nie będą nadal tolerowały wydalania naszych współbraci z terenu niemieckiego, ale wezmą się nareszcie do pracy i pokażą Niemcom, że to co oni robią, władze polskie taksamo a nawet lepiej potrafią. Aby władze nasze jak również i ludność zapoznała się z treścią dokumentów wydaleń władz niemieckich, podajemy jeden z nich poniżej dosłownie, opuszczając jedynie adres i L. dziennika odnośnego dekretu.

An PP.

Ihr Aufenthalt in Breslau und in Preussen kann aus volkswirtschaftlichen Gründen **n i c h t** gestattet werden.

Sie werden daher aufgefordert, das Gebiet des Preussischen Staates bis spätestens zum 15. April 1931 zu verlassen, andernfalls mit Zwangsmassnahmen gegen Sie vorgegangen werden müsste.

Im Auftrage:
(—) Gez. Augustini.

Beglaubigt.
(pieczęć okrągła) Leder
Polizeipräsident Breslau. Polizeikanzleiassistent.

Władze nasze powinne powyższe jedynie przetłumaczyć i zastosować. Adresy do kogo należy powyższy dokument skierować, chętnie nasza Redakcja podaje.

Sprawy lokalne z Tarn. Gór.

W niedzielę wieczorem dnia 19 kwietnia b. r. proboszcz naszej parafji Ks. Prałat Lewek wyjechał do Rzymu wraz z J. E. Ks. Biskupem Adamskim. — Powrót Ks. Prałata do Tarnowskich Gór z Rzymu nastąpi w miesiącu maju na Zielone Święta.

W tutejszym zakładzie św. Józefa zasnęła snem wiecznym matka ks. wikarego kościoła N. M. P. z Katowic ś. p. Musialikowa. Obrzęd pogrzebowy odbył się w poniedziałek dnia 20 kwietnia b. r. o godz. 9 rano z Zakładu św. Józefa do kościoła parafjalnego, gdzie przy zwłokach zostało odprawione officium żałobne. Następnie syn ś. p. zmarłej Ks. Musialik celebrował mszę św. w asyście. Przy bocznych ołtarzach odprawili dwaj inni księża msze św. żałobne. — Kondukt pogrzebowy prowadził Ks. Prałat Pucher z Piekar w asyście 12 księży. Siostry Boromeuszki brały udział tylko do kościoła. Nad grobem podziękował uczestnikom żałobnym Ks. Prałat Pucher w języku polskim i niemieckim za tak liczne wzięcie udziału, jakoteż bractwom kościelnym przybyłym ze sztandarami. R. I. P.

Walne zebranie Tow. Polek. We środę dnia 22 bm. odbędzie się o godz. 7-mej wiecz. walne zebranie Towarzystwa Polek w małej salce Domu Ludowego. Na porządku dziennym są bardzo ważne sprawy, wobec czego poleca się, aby wszystkie członkinie w zebraniu tem wzięły jaknajwiększy udział.

Z wycieczki do kopalni. Tow. Czeladników Kat. urządziło w ub. poniedziałek wycieczkę do kopalni węgla w Radzionkowie, w wycieczce tej brało udział 27 osób. Dzięki przychylności Dyrekcji Kopalni Tow. poprowadzone zostało przez pp. Fiebischa, Preusnera i Dyllę po podziemiach kopalni przez 3 godziny. Obecni członkowie T. Cz. K. nawet praktycznie przeprowadzali różne prace pod ziemią, to też przekonali się naocznie jak ciężko musi pracować górnik, przy wydobywaniu węgla.

Następnie zwiedzono wszelkie urządzenia maszynowe, ładownicze itd. Wszyscy obecni byli zachwyceni urządzeniami kopalni. W imieniu wszystkich składa zarząd T.Czel.K., Dyrekcji Kopalni, oraz pp. przewodnikom jak powyżej wspomniano serdeczne podziękowanie, za ich bezinteresowne poświęcenie się. Na dzień 18 maja br. organizuje się wycieczkę do Kalet, celem zwiedzenia fabryki papieru i celulozy fy. „Natronag", co już dziś daje się do wiadomości.

W dniu 22 bm. o godz. 7-mej wiecz. odbędzie się w sali Domu Ludowego Walne Zebranie Tow. Polek na które się wszystkie członkinie zaprasza.

Nowy ustęp publiczny. W poniedziałek oddany został do użytku publicznego nowo wybudowany na placu Wolności ustęp podziemny. Naprawdę wykonanie tegoż ustępu zasługuje pod każdym względem na uznanie i pochwałę. Właśnie w tem miejscu odnośny ustęp był bardzo pożądanym i wszystkim tym, którzy przyczynili się do urzeczywistnienia projektu wybudowania tegoż ustępu ze strony obywateli serdeczne dzięki. Małą uwagę zwrócić jednak musimy Magistratowi aby plac Wolności wogóle już teraz przyprowadził do najlepszego porządku. Polecałoby się, aby na tym placu osadzono więcej drzewek. Rumowisko za mleczarnią należałoby usunąć, przynajmniej ogrodzić w ten sposób, aby przechodzących obecny obrazek nie raził.

Przemytnictwo. W aptece pod Eskulapem przy ul. Krakowskiej zajęli w dniu 20. IV. br. wywiadowcy Straży Granicznej z Katowic większą ilość medykamentów pochodzenia zagranicznego. Towar został skonfiskowany. (Dop. Red. To dobry początek nowego właściciela.)

W ubiegłym tygodniu zostało w nocy kilka szyn kolejki wąskotorowej z pewnego dołu piaskowego koło Tarn. Gór skradzionych i odwiezionych wózkiem. Szyny te najprawdopodobniej zostaną spotrzebowane gdzieś w powiecie tarnogórskim lub lublinieckim przy budowli zamiast dźwigarów lub też jako słupki do płotów. Właściciel zapłaci temu, który wskaże złodzieja, wynagrodzenie w wysokości 50 zł, i zapewni mu największą dyskrecję. Wskazania przyjmuje redakcja.

Samobójstwo. Przez zużycie większej ilości lizolu odebrała sobie życie zamieszkała przy ulicy Piastowskiej w 42 wiośnie życia panna Ulrich. — Śmierć nastąpiła wkrótce po zużyciu lizolu. Jak się dowiadujemy, powód zamobójstwa była niechęć do życia z powodu kalectwa.

Wycieczka Wyższego Kursu Nauczycielskiego z Wilna, która to zwiedziła stolicę austryjacką Wiedeń w celu zapoznania się z obecnemi metodami nauczania, w drodze powrotnej zawitała również do naszego miasta w dniu 18 bm. gdzie zwiedziła tutejsze Seminarjum w którym została owacyjnie przyjęta przez dyrektora p. Syskę, grono Nauczycielskie oraz uczniów. W auli Seminarjum uczniowie na ich cześć odegrali mały koncert. Po odbytym koncercie byli goście na hospitacji w klasie I-szej ćwiczeń. Z miłemi wspomnieniami odbytych wrażeń wyjechali z powrotem do Wilna w niedzielę rano. Zaznaczamy, że w wycieczce Wileńskiej brał udział z tutejszego Seminarjum nauczycielskiego znany w naszym mieście p. nauczyciel Żychal.

Jeszcze raz o cennikach. Komisja cennikowa pod przewodnictwem p. Dra Olszewskiego ogłosiła nowe ceny detaliczne wytyczne. Mało to obchodzi jednak niektórych naszych kupców. Aczkolwiek po części w ich składach widnieją cenniki to nikt się o takowe nie troszczy. Ludność kupująca towary, również mało zwraca uwagę na odnośne cenniki. W danym wypadku jeżeli odnośne cenniki czy to przez kupców jak i kupujących przestrzegane nie będą, komisja cennikowa staje się zbyteczną. Byłoby na czasie, zwłaszcza w chwili kiedy pensje urzędnicze jak i wogóle zarobki się redukuje, aby ludność już we własnym interesie grosza więcej nie płaciła za towary jak wyznaczono w cenniku. Władze policyjne dobrze zrobią jeżeli w wypadkach ujawnienia kupca nieprzestrzegającego cennika przykładnie ukarają.

Coś o zakładach fotograficznych. W naszym małym mieście mamy dość sporą liczbę zakładów fotograficznych. To też nic dziwnego, że jeden z drugim ciężko konkuruje i walczy o swój byt. W różny sposób robi się reklamę. Swoją drogą reklama robi zawsze swoje i nigdy nie należy takową potępiać, bowiem ma ona wielkie znaczenie. Jest ona dźwigarem handlu i przemysłu. Ma się rozumieć, że nie powinna ona przebierać ramę rzeczy wistości. W ostatnim czasie byliśmy świadkami, kiedy ulice naszego miasta przez pędzącego motocyklistę obsypane były różno-kolorowemi ulotkami, z których można było się dowiedzieć, że jeden, z ostatnio w tut. mieście urządzonych zakładów fotograficznych stał się dziś „pierwszym". Ulotki tej treści drukowano aż w Lipinach. Czy w danym wypadku ten tak zwany „Pierwszy Zakład Fotograficzny" zasługuje na poparcie ze strony tut. ludności, o ile on sam tak gorąco tut. przedsiębiorstwa popiera? Przywłaszczenia sobie tytułu „Pierwszy zakład fotograficzny" pozostawimy ocenie samem fachowcom i wszystkim tym, którzy potrafią ocenić wykonanie portretów przez zakłady fotograficzne. Z pewnością przyznaje nam każdy, że tak solidny zakład fotograficzny prowadzony przez dobrego fachowcę jakim jest np. zakład fotograficzny p. Pilarczyka Wojciecha przy ulicy Kolejowej nr. 6 i p. Melcera Nowy Rynek w pierwszym rzędzie mógłby sobie rościć pretensję do tytułu „pierwszego zakładu fotograficznego" na miejscu. Tego jednak p. Pilarczyk i p. Melcer nigdy nie zrobią bowiem są oni jak i wszyscy ich klijenci tego przekonania, że fotografje wszelkiego rodzaju wykonane będą u nich ku najlepszemu zadowoleniu klijenteli.

Przy tej sposobności polecamy owemu właścicielowi „pierwszego i najwspanialszego zakładu fotograficznego" aby dał swoje napisy reklamowe w korytarzu przy ul. Krakowskiej zbadać przez polaka i niemca. Z pewnością będzie musiał tam niecoś skoregować.

Trochę z pisowni „najwspanialszego zakładu".
3 szt na paszport od 1.50
3 stk Passbilder von 1.50 an
6 szt pocztówki 2. zdecja od 4 zł
6 stk Passbilder 2 versch. Stellungen von 4 zlan
Powiększenia ciemne lub w kolorach będą fachowo i scisle wykonane.

Sztandar rzeźniczy Cechu tarnog. przewieziony został do Mikulczyc.

Sztandar rzeźniczy naszego Cechu, który rzekomo natchniony był duchem niemieckim musiał powędrować do Niemiec. P. Wilk Paweł mistrz rzeźnicki dokonał osobiście tego uroczystego aktu, zabierając sztandar i udając się w niedzielę z delegacją samochodem do Mikulczyc na terenie Śląska Opolskiego, gdzie tamt. Cechu uroczyście wręczono sztandar rzeźniczy z Tarn. Gór. W tej tak wielkiej uroczystości brali udział przedstawiciele władz rządowych i komunalnych. Co to ma znaczyć? Czy p. Wilk zamierza naszemu cechu rzeźniczemu ufundować nowy sztandar i to czysto polski? Jeżeli tak, to będzie wszystko w porządku, w przeciwnym razie niechaj władze nasze zajmią się troszyczkę tą sprawą.

Obniżka płac pracowników samorządowych. Sprawa obniżki uposażeń pracowników samorządowych o 15 proc. została już zadecydowana. W najbliższych dniach rozesłany ma być do Wojewodów okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych iż uposażenia pracowników samorządowych mają być z dniem 1 maja zredukowane z uposażeniami pracowników państwowych o 15 proc. przez cofnięcie dodatku drożyznianego.

Warszawska Szopka Polityczna. W Piątek dnia 24. bm. o godz. 8-mej wieczorem odegrają artyści teatru warszawskiego „Warszawską Szkopkę Polityczną" w sali Domu Ludowego. Bilety są do nabycia w księgarni Śląskiej na Rynku. Przedstawienie to obiecuje być dla nas tarnogórzanów nader interesujące i sensacyjne. Spodziewać należy się, że nasi obywatele gremjalnie odwiedzą tą „Warszawską Szopkę Polityczną" w piątek wieczorem w sali Domu Ludowego.

Przychodnia dentystyczna. Staraniem P. StarostyBocheńskiego oraz p.Dra Szpila urządzona została przy ul. Piastowskiej nr. 8. (daw. Urz. Skarb.) przychodnia dentystyczna. Zaopatrzona została w najnowsze urządzenia techniczne. Zapewnić można każdego, że tą przychodnią kierują wykwalikowani i mający długoletnią praktykę w dziedzinie lekarza dentysty osoby. Położenie tej przychodni dentystycznej jest dla nas bardzo korzystne. Powitać należy uruchomienie tej przychodni, temwięcej, że wykonuje ona wszelkie czynności dentystyczne po zbyt umiarkowanych cenach, tak, że ludziom mniej zamożnym również dano sposobność użytek zrobić z tej dla nas tak pożądanej nowej instytucji.

Aresztowany został wczoraj wieczorem przez policję w Lublińcu znany na tut. bruku Oskar Piglo który niedawno temu „zabrał" p. Fleiszerowi Karolowi „bez pokwitowania" 860 zł.

Z pow. Tarn. Gór.

Repty Nowe. Dyrekcja Państwowych Zakładów Wodociągów przekazała na ręce Gminy Repty Nowe pewną kwotę dla miejscowych bezrobotnych, oraz na obchód 3-go Maja. Zarząd Gminy w imieniu obywateli i bezrobotnych składa Dyrekcji Państw. Zakładów Wodociągów serdeczne podziękowanie.

Repty Nowe. Nowo założonemu Towarzystwu św. Wincentego à Paulo przy parafji Repty Nowe udało się większą liczbę dzieci bezrobotnych i ubogich przystępujących do pierwszej komunji św. ubrać i zaopatrzyć w trochę gotówki. W imieniu Gminy jak i obdarowanych, członkom Towarzystwa a w szczególności p. Przewodniczącej Prykowskiej serdeczne „Bóg zapłać".

Nakło. Nieszczęśliwy wypadek czy samobójstwo. Na torze kolejowym pomiędzy Nakłem a Radzionkowem znaleziono w piątek dnia 17 kwietnia b. r. zwłoki przejechanej przez pociąg służącej Cwięczek z Nakła. Powód nieszczęśliwego wypadku czy też samobójstwa nieznany. Zwłoki odstawiono do kostnicy w Nakle.

Lasowice. W ubiegłą niedzielę odbyło się tutaj na sali p. Wieliczki przedstawienie teatralne, urządzone z ramienia naszego harcerstwa. Odegrane zostały: obraz sceniczny w 3 aktach „Zemsta Cygana" i humoreska „Pośrednictwo pracy" czyli „Columbus z jajkiem". Amatorzy wywiązali się z swych ról nadzwyczaj dobrze, wyróżniły się szczególnie pp. Krzyżanowskie, p. Gałąska, p. Cichoniówna i p. Madeja. Podczas przerw przygrywała orkiestra tut. Towarzystwa mandolinistów. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna, na której goście bawili się ochoczo aż do rana. Kierownictwo powyższej imprezy spoczywało w rękach opiekuna tut. drużyny harcerskiej, kierownika miejscowego konsumu kolejowego, p. Perlika i drużynowego p. Bańskiego, który dołożyli wszelkich sił, by impreza ta się udała, wszystko też było w najlepszym porządku, tylko nasza publiczność niestety znów nie okazała należytego wyrozumienia do tak pożytecznej i zasługującej pod każdym względem na poparcie imprezy, co jest temsmutniejszem, że właśnie nasza gmina dotąd została najmniej dotknięta klęską bezrobocia, więc każdego stać na poparcie tak dobrych celów, jakie sobie przedsięwzięli nasi harcerze i inne nasze towarzystwa, których dobry stan finansowy i pomyślne rozwijanie się winny być także naszą chlubą. Godny pochwały jest fakt, że nasza straż pożarna deleguje swych członków na wszystkie imprezy tutejszych towarzystw celem utrzymywania porządku i zapobiegania ewtl. wypadkom.

Świerklaniec. W tut. miejscowości utworzono komitet niesienia pomocy biednym. Zaraz po założeniu komitet wziął się energicznie do pracy. Dotychczas zebrano ogółem około 430,— zł. która to kwota podzielona została pomiędzy najbiedniejszych. Wszystkiem ofiarodawcom serdeczne Bóg zapłać.

Z Radzionkowa.

Największą miejscowością a zwłaszcza parafią w naszem powiecie to jest Radzionków. Wspomniana miejscowość (parafja) liczy już przeszło 20.000 dusz. Do parafji Radzionkowskiej należą następujące gminy: Rojca, Buchacz, Sucha Góra. Orzech i Kozłowa Góra. Oprócz ks. proboszcza Dra Knosały, przydzielono do tej parafji jeszcze 2 kapelanów. Obecnie została parafja Radzionkowska przydzielona do dekanatu piekarskiego.

Znany w naszej miejscowości kupiec hurtownik piwa p. Paweł Krabasik zawiera w dniu dzisiejszym ślub małżeński z córką p. budowniczego Worsztynowicza w Kępnie. Młodej Parze Szczęść Boże!

Kradzież. W nocy z dnia 16 na 17 bm. włamali się dotychczas niewyśledzeni sprawcy do magazynu Spółdzielni Rolniczej „Zagroda". Zabrano nawozów w wartości około 500,- zł.

Z Szarleja.

Znalezione. W Urzędzie Okręgowym w Szarleju oddano jako znalezione 3 pary spodni, 2 piłki nożne i 1 psa.

Związek Inwalidów Wojennych Koło Szarlej urządza w niedzielę dnia 26 bm. o godz. 16 w lokalu p. Grabowskiego nadzwyczajne Walne Zebranie. Na porządku dziennym bardzo ważne sprawy, dlatego obecność wszystkich członków konieczna.

„Opolanka" w Szarleju. W ubiegłą niedzielę odegrał zespół teatralny „Opolanka" na sali p. Kubańskiego sztukę p. t. „Hrabina w łachmanach". Czysty zysk przeznaczony był dla biednych dzieci przystępujących poraz pierwszy do Komunji św., to też sala zapełniła się po brzegi publicznością. Cel zatem osiągnięty został w zupełności.

Sala związkowa. W miejscu dawnej stolarni w b. płóczce „Jenny Otto" urządzona została obecnie sala związkowa, przeznaczona dla stowarzyszeń kościelnych i półkościelnych. Prace około odrestaurowania sali są obecnie na ukończeniu, tak że już w najbliższym czasie nowy przytułek organizacyj szarlejskich oddany zostanie do użytku publicznego.

Zabawa taneczna. Tow. śpiewu „Wanda" urządza dla swych członków w sobotę dnia 25. bm. na sali p. Grabowskiego zabawę taneczną.

Przed uroczystością 3. Maja. W niedzielę dnia 14 bm. odbyło się w lokalu Czytelni Ludowej zebranie Komitetu 3. Maja. Na zebranie to przybyli delegaci prawie wszystkich stowarzyszeń i organizacyj miejscowych jak również przedstawiciele szkół i władz.

Przewodniczył prezez wydziału Towarzystw. W toku zebrania oznaczony został szczegółowy program uroczystości, który przedstawia się następująco: W dniu 2. maja capstrzyku nie będzie ponieważ organizacje szarlejskie biorą udział w uroczystościach katowickich. 3. Maja rano po zbiórce na targowisku wymarsz do kościoła o godz. 10 po uroczystem nabożeństwie odmarsz z powrotem na targowisko, gdzie wygłoszone będzie przemówienie okolicznościowe. Popołudniu w sali p. Kubańskiego Akademja o bardzo bogatem i urozmaiconym programie. Oprócz tego odbędą się również w godzinach popołudniowych na boisku zawody sportowe. Dokładny program podamy jeszcze w numerze świątecznym.

Przedstawienie amatorskie S. M. P. W niedzielę dnia 26 bm. odegrana zostanie przez amatorów S. M. P. Szarlej na sali p. Grabowskiego sztuka pt. „Żywcem zamiłowana".

Z W. Piekar.

Z życia Chrześcijańskiej Demokracji w Wielkich Piekarach. Dnia 12 bm. o godz. 5-tej po południu odbyło się w sali klasztornej miesięczne zebranie Ch. Dem. Jako referent przybył adwokat i poseł na Sejm Śląski p. Kempka. Po zagajeniu zebrania przez prezesa p. Cieślę Wawrzyńca przystąpiono do załatwienia porządku dziennego. Zdziwienie wywołało iż na to zebranie przybyła również spora liczba komunistów. Pomiędzy innem zabrał głos p. Knop atakując w ordynarny sposób wiceprezesa tegoż stronnictwa p. Stefana Hojki, oraz Wróbla Jana. P. Wróbel Jan znając p. Knopa doskonale, dał mu należytą odprawę. Nie podobało się to p. Knopowi to też nie dziwnego, że usiłował krzykiem i hałasem uniemożliwić p. Wróblowi dalszych wyjaśnień. Podpadającem jest wogóle, że tego gorliwego zwolennika Ch. D. p. Knopa coraz to więcej członków opuszcza. Nie będzie długo trwało i p. Knop sam pozostanie jako jedyny członek w jego partji. Niewiadomo tylko jeszcze jaką nazwę odnośna partja będzie nosiła.

Znowu dur brzuszny W sobotę i poniedziałek dnia 18 i 20 bm. zanotowano w W. Piekarach 2 wypadki duru brzusznego. Chorych umieszczono natychmiast w szpitalu powiatowym w Szarleju.

Pryszczyca wygasła. Wybuchła niedawno wśród bydła dominiom piekarskiego pryszczyca wygasła.

Dalsze zadrzewienie Kalwarji i cmentarza grzebalnego. Zarząd gminy kościelnej sprowadził około 200 młodych klonów, celem zadrzewienia Kalwarji i cmentarza grzebalnego.

Rzadka uroczystość. W dniu 21 maja br. obchodzić będą Wielkie Piekary rzadką uroczystość. Mianowicie mija w dniu tym 100 lat od czasu poświęcenia krzyża św. Rocha, o którym kroniki piekarskie wspominają że w roku 1831 pośw. został z okazji wygaśnięcia strasznej zarazy. Krzyż znajduje się na północnych stokach Kalwarji na gruncie p. Bernarda Ryboka. Tuż przy krzyżu istnieje od niepamiętnych czasów źródło, które podobno ma właściwości lecznicze. Boża Męka św. Rocha odnowiona zostanie gruntownie i dnia 21. maja uroczyście poświecona.

3 maj. Na uroczystość 3-Maja przygotowują się Wielkie Piekary już od dłuższego czasu bardzo starannie. Wszystkie niemal zebrania miejscowych organizacyj i stowarzyszeń, odbywające się co niedzielę, poświęcone są sprawom, związanem z uroczystością. W ostatnie dwie niedziele odbyły się zebrania Straży Pożarnej, N. P. R.. Z. Z. P., Kolumny Sanitarnej itd. Na wszystkich tych zebraniach przemawia naczelnik gminy p. Pudlik Jan, apelując do członków aby jak najliczniej brali udział w dniu 3-Maja w publicznych pochodach i imprezach.

Szczegółowy program uroczystości podamy w jednym z następnych numerów.

Z zebrania miesięcznego Stow. Rezerwistów i b. wojskowych. Na ostatnio odbytem w sali p. Gruszki zebraniu Stow. Rezerwistów i b. Wojskowych zapisało się 15 nowych członków. W uroczystościach 3 maja uchwalono gremjalny wziąć udział. Następna schadzka Stow. odbędzie się w przyszłą niedzielę dnia 26 bm. o godz. 13,30 w sali p. Gruszki.

Z Śl. Opolskiego.

Na Śląsku opolskim ponownie rozpoczęła się nieprzebierająca w środkach kampanja antypolska. Rodacy nasi stale otrzymują listy pogróżkowe, w których grozi się im podpaleniem, pobiciem lub najściem na mieszkania. Właśnie przed kilku dniami na stodole naszego rodaka, p. Gorzałki z Wędzina zawieszono takiego rodzaju plakat pogróżkowy. W plakacie tym przypominają zbiry niemieckie naszemu rodakowi teror, jaki panował zaraz po plebiscycie, grożąc mu zabiciem o ile będzie nadal przyznawał się do narodowości polskiej, podobne listy otrzymali polacy w Opolu, gdzie również grozi się im śmiercią, lub wyrzuceniem siłą do Polski.

Z KRAJU.

Marszałek Switalski wyznaczył posiedzenie Sejmu dla rozpatrzenia przedłożenia rządowego w sprawie pożyczki kolejowej na nadchodzący czwartek o godz. 10-tej rano.

W niedzielę dnia 19 kwietnia br. zmarł we Warszawie po trzytygodniowej ciężkiej chorobie nerek b. długoletni podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa kilkakrotny Minister Rolnictwa i kierownik Ministerstwa Reform Rolnych, a ostatnio Dyrektor Centralnej kasy Spółek Rolniczych śp. Józef Dr. Raczyński w wieku lat 56.

Pułkownik Kostek-Biernacki który obecnie bawi w Przemyślu wyjeżdża w najbliższym czasie do Karlsbadu na zwykłą kurację.

ZE ŚWIATA.

N. Yorker Staatszeitung pisze: najsłodszy naród na świecie to jest australijski, bowiem spotrzebuje on na głowę w 1 roku aż 54 kg cukru, na drugiem miejscu figuruje dopiero Ameryka, gdzie się potrzebuje 53 kg., Anglja 46 kg., Szwajcarja 42 kg., Holandja 32 kg., Niemcy 26 kg., najmniej spotrzebują Rosjanie bo tylko 9 kg., Chinczycy zaś 2 kg. cukru na głowę na cały rok. O Polsce statystyka niestety nic nie mówi.

Jak wiadomo, jedna z prowincyj hiszpańskich, Katalonja, oderwała się od Państwa i ogłosiła się niezawisłą republiką. Stolicą nowej republiki ma być Barcelona. Na czele oderwanej prowincji stanął słynny pułkownik Macia.

Cały świat zainteresowany jest pogłoskami o rychłem ustąpieniu ze stanowiska sekretarza papieskiego kardynała Pacelli. Powody ustąpienia noszą podobno dyplomatyczny charakter.

U podnóża górskiego szczytu Stockberg w okolicy Lintenwil, miało miejsce obsunięcie się wielkich mas ziemi grubości 800 metrów, szer. 250 m. i objętości 500 000 m³. Na skutek katastrofy zawaliło się kilka domków górskich.

W miejscowości kuracyjnej Szues-Tarasp w czasie wierceń wytrysnął z podziemi Gaiser, co jest jedynem notowanem dotychczas zjawiskiem w Alpach. Gaiser wytryskuje regularnie co 15 minut strumieniem wysokości 10 m. Zjawisko te należy przypisać zgrupowaniu się w tem miejscu dużej ilości gazu kwaso-węglowego.

Inż. Tilling wynalazł nowy typ rakiety, mogący wnosić się w kierunku pionowym. Pierwsze próby dały doskonałe rezultaty. W razie, gdy duża rakieta posiadać będzie te same właściwości co modele, problem rakietowy będzie można uważać za rozwiązany.

W paryskich warsztatach kolejowych wybuchł pożar, jakiego nie notowały kroniki paryskie od 25 lat. Pożar ogarnął prócz warsztatów kolejowych, również budynki celne, dworca Battignolles. Straty wynoszą 50 milj. franków.

Dnia 19 bm. doszło w Berlinie pomiędzy komunistami oraz policją do krwawych starć. Na Turnstrasse komuniści obrzucili policję kamieniami. Aresztowano około 50 osób.

Belgijski profesor Leo Moulin który na święta Wielkanocne wyjechał do Włoch niepowrócił do kraju. M. był wielkim przeciwnikiem Faszyzmu. Dlatego też podejrzenie że został on porwany lub nawet zamordowany. Władze włoskie nie umieją wytłomaczyć faktu zaginięcia belgijskiego profesora.

Dla naszej gospodyni.

Omlet z gotowaną szynką (na 4 osoby)

W okresie wielkanocnym pozostają nieraz resztki od szynki gotowanej z których można przyrządzić smaczne i pożywne potrawy. Jedną z nich jest omlet z gotowaną szynką.

Przyprawy: 20 dkg. gotowanej szynki, 6 jaj, 2 łyżki świeżego masła, szczypta pieprzu i soli.

Sposób przyrządzenia: Szynkę bez tłuszczu posiekać drobno i dodać do dobrze rozbitych jaj wraz z pieprzem i odrobiną soli. Masło rozpuścić na patelni, silnie je rozgrzać, dodać jajka z szynką i smarzyć na wolnym ogniu, uważając, by omlet się nie przypalił. Gdy omlet się zetnie, polać powierzchnię kilkoma kroplami przyprawy Maggi'ego aby był pikantny w smaku, założyć boki do środka, zwinąć go w rulonik i podać zaraz na stół. Zamiast jednego dużego omletu można też zrobić kilka mniejszych.

Z Ameryki.

(korespondencja własna.)

W Cincinnati zatrzymali bandyci na szosie jedną taksówkę, w zamiarze dokonania rabunku. Ponieważ u samego szofera nawet 1 dolara nie odnaleźli skradli mu z ust wszystkie sztuczne złote zęby. To ciężkie czasy i w Ameryce.

W N. Yorku wystawiony został obecnie model w miniaturze płynącej wyspy. Projektow. wyspa zaankrowana ma być w tak zwanym Golfstrom 250 mil na zachód od samego New Yorku. Jest to plan inż. Edwarda Armstrongsa, który urzeczywistniony ma być w jaknajkrótszym czasie. Wyspa płynąca ma służyć do lądowania aeroplanów. Na wspomnianej wyspie znajdować się będą również hotele, sale dancingowe, bary i inne urządzenia. Wyspa ma być 1100 m. długa i 177 m. szeroka. Udaje się ten plan inż. Armstrongsowi, wówczas planuje wybudowanie drugiej wyspy płynącej pomiędzy Europą i Ameryką.

Jedna pocztówka w r. 1905 wysłana z New Yorku do Chicago dopiero tego roku w marcu nadeszła do rąk adresata. Jak nasz korespondent pisze, przesyłkę tej pocztówki rzekomo zatrzymano do chwili kiedy ona mogła być transportowaną pocztą powietrzną? ???

RADJO (Katowice).

Czwartek 23 kwietnia 1931.

11.58—12.10	Sygnał czasu z obserwatorjum Astronomicznego w Warszawie, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie.
12.10—12.35	Koncert z płyt gramofonowych.
12.35—14.00	Koncert szkolny z Filharmonji Warszawskiej.
14.00—14.20	„Muzyka w życiu dziecka".
16.10—17.15	Koncert z płyt gramofonowych.
17.45—18.45	Koncert solistów.
20.30—21.30	Muzyka lekka (P. R. Warszawy).
22.15—22.35	Koncert (R. Poznań).
23.10—24.00	Muzyka lekka i taneczna.

Piątek 24 kwietnia 1931.

11.58—12.10	Sygnał czasu.
12.10—13.10	Koncert z płyt gramofonowych.
16.40—17.15	Koncert z płyt gramofonowych.
20.15	Koncert symfoniczny.

Sobota 25 kwietnia 1931.

11.58—12.10	Sygnał czasu.
12.10—13.10	Koncert z płyt gramofonowych.
15.50—16.45	Koncert z płyt gramofonowych.
18.15—18.45	Koncert dla młodzieży.
20.30—22.00	Muzyka lekka.
22.15—22,35	Koncert Chopinowski.
23.00—24.00	Muzyka lekka i taneczna.

Redaktor naczelny: Gruszka Winfryd, Tarn. Góry.
Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kaczmarek. Tarnowskie Góry.
Redaktor odpowiedzialny na W. Piekary i Szarlej: Jan Hanszla, W. Piekary.
Druk.: DRUKARNIA POLSKA, TARN. GÓRY.

KINO „NOWOŚCI"
TARNOWSKIE GÓRY.

Od wtorku do czwartku:

Król Gór

W głównej roli:
Kamilla Horm — John Barrymory
Wiktor Varkonyi

w wspaniałym dźwiękowym dramacie
sensacyjno-erotycznym.

Prócz tego:
Nasz pierwszorzędny nadprogram.

Początek seansów w dnie powszednie od godz. 6,15 i 8-mej. — W niedziele i święta od godz. 4, 6 i 8-mej.

Drogerja „pod Bocianem"
WŁADYSŁAW SZULGIT
Tarnowskie Góry, ul. Krakowska 17
Telefon 72.

POLECA PO CENACH NISKICH:
Pokosty — farby — lakiery — pendzle!

Skuteczne środki trujące na myszy i szczury

Mortëina tępi skutecznie szwaby, rusy i wszelkie robactwo. — „Mola" niszczy mole i wszelkie owady pod gwarancją. — „Wywabi" czyści wszelkie plamy.

Ogłoszenia
w „Nowinach" przynoszą
wielkie korzyści!

NA RATY!

Stale na składzie
wszelkiego rodzaju materjały do budowy Kanalizacji i Instalizacji.

Narzędzia rzemieślnicze
MASZYNY DLA PRZEMYSŁU i ROLNICTWA.
SPRZĘTY KUCHENNE,
DŹWIGARY, ŻELAZA i BLACHY.

Wielki wybór. Ceny przystępne.

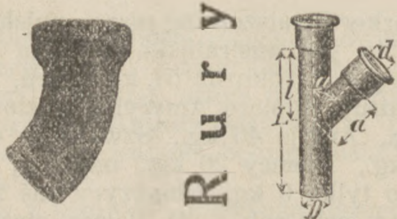
Tarnogórski Handel Żelaza
dawniej A. BAUM
Tarnowskie Góry, Zamkowa 4, Telefon 16 i 18.

Wszelkie
materjały budowlane

Dźwigary. - Ogniotrwała papa dachowa i smoła preparowana.
Cement — Gips — Trzcina sufitowa.

Rury

kamionkowe i żeliwne
w najlepszej jakości po niskich cenach do nabycia w firmie

A. Schaefer
Tarnowskie Góry,
ul. Krakowska 10. — Telefon 62 i 63.

Mój dom jest moją twierdzą!
Mówi przysłowie angielskie:
gdzie jesteś lepiej zabezpieczony na starość, jak nie we własnym domu?

Do osiągnięcia tego celu dopomożemy Ci przez udzielenie długoterminowej
pożyczki amortyzacyjnej
po 4%.

Żądajcie naszych prospektów.

ŚLĄSKI ZWIĄZEK KREDYTOWY
TARNOWSKIE-GÓRY, RYNEK 10.

Licytacja dobrowolna.

W czwartek, dnia 23. bm. o godz. 10-tej przed południem będę sprzedawał przed Hotelem pod Lipami

1 dobry rower męski

najwięcej dającemu za gotówkę.

Imiela, komornik.

Wyciąć! Zachować!

BIURO LUDOWE
A. W. Halemba,
Tarn. Góry, ul. Górnicza 17, I p.

wygotuje wszelkie prośby, wnioski, zażalenia, reklamacje, skargi, odwołania, upominki, nakazy płatnicze w języku polskim i niemieckim, przyjmuje zlecenia inkasa, ogłaszanie pokoi umeblowanych itd.

Kolektura Polskiej Państwowej Loterji Klasowej Nr. 500

Komunalnej KasyOszczędnościPowiatu
w Tarnowskich Górach

uprzejmie zawiadamia swoich P. T. Klijentow, że

Losy do I. Klasy 23-tej Loterji

są już do nabycia:

w Oddziale miejskim

przy ul. Krakowskiej Nr. 12, oraz w gmachu Starostwa, pokój Nr. 20.

Ceny losów:
ćwierć losu 10 zł., pół losu 20 zł., cały los 40 złotych.

Ciągnienie I. Klasy 19 i 20 maja b. r.

Główna wygrana
w szczęśliwym wypadku

1.000.000 zł.

Połowa losów musi wygrać.

Polska Państwowa Loterja Klasowa daje wszystkim najlepszą sposobność, w obecnych czasach kryzysu gospodarczego, wzbogacenia się i zapewnienia sobie i rodzinie dostatniego bytu i spokojnej starości!

Nie trać więc nadziei i stwórz sobie lepsze jutro! -- Szczęście i dobrobyt osiągnąć możesz — tylko za cenę 10 zł. Z powodu ograniczonej ilości losów, uprasza się o rychłe zamawianie takowych osobiście lub pisemnie. — W ostatnim wypadku losy zostaną odwrotną pocztą przesłane z dołączeniem blankietu PKO. za pomocą którego można należność wpłacić w każdym urzędzie pocztowym.

W dniu 22. b. m. o godzinie 7-mej wiecz. odbędzie się w sali Domu Ludowego

Walne Zebranie
Tow. Polek

na które wszystkie członkinie zaprasza

ZARZĄD.

Dobrze zaprowadzony

skład

towarów kolonjalnych i sprzedaż mleka od 1. maja br. do sprzedania.
Zgłoszenia

ul. Lukasika 1.

Wszystkiem Towarzystwom i załodze Szybu Staszyca jak i Zarz. Gminy Repty Nowe za życzenia i gratulacje w dniu moich imienin i urodzin serdeczne

Bóg zapłać.

T. Prykowski.

FERMA DROBIU
poleca świeże:
jaja kur rasy zielonóżki,
„ indyków,
„ kaczek rasy Kaki Kampell.

Kaczki Kaki Kampell znoszą rocznie 300—320 jaj. Wymagają mniej niż połowę pracy od kur. Jaja ich w smaku przewyższają jaja kurze.

Zgłoszenia przyjmuje: Skład Kolon. J. MISCH, Tarn. Góry, ul. Krakowska 12.

PIECZĄTKI
dostarcza tanio **Druk. Polska,**
TARNOWSKIE GÓRY — RYNEK 13.

Lazarus Moeller
Tow. z ogr. odp.
TARNOWSKIE GÓRY-FILJA SZARLEJ
tartak parowy i heblarnia

STAŁY SKŁAD

Rok Założ. 1850.

belek, krokwi, bocznych desek nielamowanych, szalówek, desek do wykładania, materjałów budowlanych, okrąglaków i półokrąglaków, materjałów stolarskich w wszelkich rozmiarach, listw przyściennych oraz drzewa liściastego każdego rodzaju

Rok Założ. 1850.

Telefon Tarn.-Góry 25 i 36 — Telefon Szarlej 122.